

ADRODDIAD I'R CABINET

1 Gorffennaf 2014

Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Peredur Jenkins

Pwnc: CYMORTH TUAG AT DRETH CYNGOR I BENSIYNWYR 2014/15

Swyddog cyswllt: Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Dosrannu'r gyllideb £150,000 i gynorthwyo pensiywyr cymwys i dalu Treth Cyngor yn 2014/15, trwy leihau'r swm o dreth taladwy (cwtogiad hyd at £95) i'r unigolion sydd ar 1 Gorffennaf 2014 -

- yn 60 oed neu fwy ac yn derbyn pensiwn gwladol,
 - yn gyfrifol am dreth cyngor a wnelo ei unig neu brif gartref, ac
 - yn derbyn gostyngiad rhannol (ar sail incwm) tuag at gyfrifoldeb treth cyngor blynyddol, ond ddim gostyngiad llawn (h.y. yn talu elfen o'r dreth).
-

RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD / YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

Cefndir / Cyflwyniad

1. Rhwng 2009/10 a 2013/14, darparwyd grant penodol blynyddol gan Lywodraeth Cymru i ddiben cynorthwyo pensiywyr i dalu treth cyngor. Tros y cyfnod yma bu i Gyngor Gwynedd fabwysiadu cynllun oedd yn dosrannu'r grant i bensiynwyr oedd yn gyfrifol am dreth cyngor ac yn derbyn cymorth rhannol tuag at dreth cyngor (Budd-dal Treth Cyngor hyd at 2012/13, wedyn Gostyngiad Treth Cyngor yn 2013/14).
2. Ar gyfer 2014/15, penderfynodd Llywodraeth Cymru na fuasai grant penodol ar gyfer hyn, ond ychwanegwyd swm yn setliad cyffredinol yr awdurdodau lleol. Ar gyfer 2013/14 roedd y grant penodol gwerth cyfanswm o £150,092 i Gyngor Gwynedd, ac yn ddamcaniaethol £150,000 trosglwyddwyd i setliad Gwynedd.
3. Neilltuwyd felly gyfanswm o £150,000 o fewn cyllideb corfforaethol y Cyngor er mwyn gweithredu cynllun lleol cymorth i bensiynwyr yn 2014/15.

Cyd-Destun

4. Fel sydd wedi ei adrodd yn hanesyddol, cyllideb cymharol fychan sydd dan sylw (o gofio'r nifer pensiynwyr yng Ngwynedd), ac nid yw'n ymarferol na chost effeithiol i helpu'r oll o'r pensiynwyr, ar sail mai swm bitw fuasai dan sylw i'r unigolyn.
5. Pryd cyflwynwyd adroddiadau 2009/10, 2010/11 a 2011/12 i'r Bwrdd, ac i'r Cabinet yn 2012/13, rhoddwyd ystyriaeth i opsiynau ar gyfer cyflwyno cyfundrefn sy'n rhoi cymorth i'r rhai sydd ei angen fwyaf.
6. Roedd y sefyllfa ychydig yn wahanol ar gyfer 2013/14, gan i Lywodraeth Cymru ragnodi ffurf y gweithredu. Roedd telerau'r grant y llynedd yn gwbl bendant, gan fynnu fod y grant i'w ddosrannu ar sail genedlaethol i bensiynwyr (tros 60 mlwydd oed), roedd yn gyfrifol am dreth cyngor ac yn derbyn cymorth rhannol (ar sail incwm) trwy'r Cynllun Gostyngiad Treth Cyngor. Tra roedd hynny yn sicrhau cysondeb traws Cymru, ac yn debyg iawn i'r cynllun a fabwysiadwyd gan Gyngor Gwynedd am flynyddoedd 2009/10 hyd 2012/13, nid oedd math o ddisgresiwn lleol i'w ystyried.

Cynllun ar gyfer 2014/15

7. Wrth ystyried darparu cymorth i bensiynwyr yn 2014/15, cyfeirir at ystyriaethau blynyddoedd cynharach. Er gwaethaf ystyriaeth fanwl i'r posibilïadau, a thrafodaethau gyda'r Aelod Cabinet a'r Pennaeth Gwasanaethau Cymdeithasol, a swyddogion polisi / ymchwil, casglwyd nad oedd modd targedu'r grant yn gyfiawn tuag at ddefnyddwyr gwasanaethau cymdeithasol, oherwydd data anghyflawn a gwrthdaro gyda pholisi sy'n annog i bensiynwyr fyw yn annibynnol.
8. Ar gyfer 2009/10 – 2012/13, casglwyd yn lleol mai'r ffordd fwyaf ymarferol o wneud defnydd o'r grant fuasai targedu'r rhai ar incwm isel, a hynny drwy ddefnydd o wybodaeth sydd eisoes yn ein meddiant. Y system fudd-daliadau (a ddefnyddiwyd i weinyddu budd-daliadau) oedd yr unig system allasai ddarparu manylion parod ar oedran ac incwm. Hefyd, trwy wneud defnydd o'r system honno, roedd modd i gadw costau gweinyddu'r grant yn rhesymol.
9. Yn 2013/14, ddaru Llywodraeth Cymru ddosrannu'r cymorth ar lefel cenedlaethol yn yr un modd ac y bu i Gyngor Gwynedd weithredu'r cynlluniau yn 2009/10 hyd 2012/13, sef ar sail y system fudd-daliadau (oedd bellach â'r Cynllun Gostyngiad Treth Cyngor yn rhan ohono). Roedd penderfyniad Llywodraeth Cymru yn cefnogi ein safbwynt ni mai'r dull hwnnw yw'r modd mwyaf ymarferol o weithredu.

10. Felly, gofynnir am gymeradwyaeth i ddosrannu cymorth eto, fel ddaru'r Cyngor yn 2009/10 - 2012/13, ac fel ddaru Lywodraeth Cymru yn 2013/14, am flwyddyn arall yn 2014/15.

Meini Prawf ar gyfer cymhwys

11. **Fel nodwyd yn y penderfyniad drafft uchod, er mwyn cymhwyso i dderbyn cymorth, argymhellir byddai raid i unigolyn, ar ddyddiad penodol (dyweder 1 Gorffennaf 2014) fod –**
 - yn 60 oed neu fwy ac yn derbyn pensiwn gwladol,
 - yn gyfrifol am dreth cyngor a wnelo ei unig neu brif gartref, ac
 - yn derbyn gostyngiad rhannol (ar sail incwm) tuag at gyfrifoldeb treth cyngor blynyddol, ond ddim gostyngiad llawn (h.y. yn talu elfen o'r dreth).
12. Rwyf wedi holi awdurdodau eraill, ac o'r rheiny sydd wedi penderfynu eisoes, mae'r mwyafrif o awdurdodau lleol Cymru am weithredu cynllun cyfatebol, sy'n isafu'r "biwrocratiaeth" ac yn golygu na fydd angen i bensiynwyr fynd i drafferth er mwyn hawlio'r cymorth.

Y Swm Cymwys

13. Ar sail y data mewn llaw (unigolion cymwys ar ein system budd-daliadau ar ddyddiad ysgrifennu'r adroddiad hwn), amcangyfrifir y bydd pensiynwyr cymwys yn derbyn hyd at £95 o gwtogiad yn eu treth taladwy eleni.
14. Lle bydd balans dyledus ar y cyfrif treth cyngor ("net" o ostyngiad treth cyngor) yn llai na'r uchafswm £95, yna argymhellir byddai'r unigolyn yn derbyn swm cyfwerth â'r balans sy'n ddyledus.

CAMAU NESAF

15. Pe bai'r Cabinet yn cyfarwyddo'r Adran Cyllid i weithredu cynllun dyrannu i bensiynwyr sy'n unol â'r meini prawf amlinellwyd uchod, bydd oddeutu 1,740 o bensiynwyr cymwys yn derbyn bil addasedig yn yr wythnos sy'n dechrau 07/07/14 ynghylch treth 2014/15.
16. Fel gyda phob gwariant dewisol arall y Cyngor, bydd ystyriaeth yn y drefn 'toriadau' cyllideb os dylid parhau gyda'r cymorth hyn erbyn 2015/16 a thu hwnt, neu os dylid cyfrannu'r gyllideb berthnasol tuag at y targed £34m o arbedion sydd angen darganfod.

BARN YR AELOD LLEOL

Dim yn berthnasol.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL**Y Prif Weithredwr:**

Dim i'w ychwanegu i'r adroddiad.

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cydweithio gyda'r Aelod Cabinet i baratoi'r adroddiad yma ac rwy'n cadarnhau cywirdeb y cynnwys.

Atodiadau

Dim